1893 - 1963
70-ліття видання
і служби своєму народові та правді

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-6740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-4337

РІК LXX. — Ч. 114. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 18-го ЧЕРВНЯ 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 18, 1963 — No. 114. VOL. LXX.

СЕНАТОРИ РАДЯТЬ ПРЕЗИДЕНТОВІ ВІДКЛАСТИ ПОЇЗДКУ ДО ЕВРОПИ

Вашингтон. — Два республіканські сенатори — консерватист Беррі Голдвотер із Арізони і ліберал Гю Скот із Пенсилвенії — в телевізійних інтерв'ю в неділю 16-го червня дораджували президентові Кеннеді не їхати у визначеному вже часі в червні ц. р. до Европи, Західньої Німеччини, Ірляндії, Англії та Італії а залишитися вдома та займатися внутрішніми справами країни, у першу чергу справою охорони громадянських прав. Вже давніше деякі часописи писали про те, що час подорожі визначений на кінець червня, не є щасливо вибраний, бо є непевність щодо тривкости урядів в Англії, Німеччині та Італії. Сенатор Голдвотер запляновану поїздку Президента назвав „серйозною помилкою", а сенатор Скотт заявив, що Президент повинен би „радше поїхати до Бірмінгему, як до Берліну". На думку сенатора Голдвотера Президент не має часу виїхати із столиці навіть до Кемп Дейвіду. Цей сенатор гадає, що Президент у сучасний момент повинен подорожувати до тих місцевостей, де є загострені расові відносини, та своїм особистим впливом причинятися до мирного полагодження расових непорозумінь. Інтерв'ю в телевізії переводив сенатор-демократ із Пенсилвенії Джозеф С. Кларк, який не є великим прихильником поїздки Президента саме тепер до Европи, і заявив, що в пору була б ця поїздка тільки до Італії, де буде вже після вибору нового Папи. Але дорадник Президента в справах національної безпеки МекДжордж Бонді обороняв поїздку Кеннеді, промовляючи на стації Колюмбія Бродкестінг Систем. Він сказав, що коли б Президент відклав на пізніше запляновану поїздку до Европи, то це викликало б велике замішання бо заінтересовані країни не знали б дійсних цілей Америки і не вірили б обіцянкам Президента в справі зобов'язань в Европі. Республіканські сенатори звертали увагу на те, що внесений Президентом законопроєкт в справі охорони громадянських прав може викликати завзяту боротьбу в Конгресі, головним чином в Сенаті, де південні сенатори можуть вести довгу обструкцію, і тому Президент повинен бути в столиці під час цієї можливої боротьби. Але вже представник Західньої Німеччини заявив, що нове відкладення поїздки Президента мало б злий відгук серед німецького народу. В понеділок 17-го червня Президент має знову конферувати із конгресовими провідниками обох партій в справі законопроєктів про охорону громадянських прав. Президент має ще конферувати і з представниками релігій бо шукає підтримки своєї програми від широких кол громадянства. Президент плянує також внести до Конгресу цього тижня новий іміграційний закон, який лібералізував би теперішню систему квот, що обмежує число еміґрантів із окремих країн.

На просьбу Президента кризу на залізницях відкладено до 10 липня

Вашингтон. — Всі залізничі компанії і 5 спілок залізничників погодилися на просьбу президента Кеннеді відкласти страйк до 10-го липня. Якщо до того часу не буде порозуміння, тоді уряд зможе скористати з таких двох засобів: Рекомендувати відповідну акцію Конгресові, щоб не допустити до загального страйку на залізницях. Уряд міг би перебрати заряд над залізницями, або спірні проблеми мали б вирішувати невтральні чинники в характері третейського суду. Уряд не виявив, що робитиме, щоб шахувати обидві сторони: власників залізниць тим, що він перебере заряд над залізницями, а залізничників — третейськими судами. Президент прийняв в Білому Домі представників залізниць і залізничників та з'ясував їм їхню відповідальність перед країною. Обидві сторони заявили Президентові, що вони розуміють повагу ситуації та старатимуться вирішити спір для добра залізниць, залізничників і країни. Секретар праці Вірц був присутній на конференції в Білому Домі. Він вже давніше старався довести до порозуміння в справі 40 000 робітничих становищ, які залізниці хотіли б звільнити, уважаючи їх за непотрібних, але за які залізничники грозять негайним страйком, коли б їх звільнили з праці. Справа оцих „непотрібних", але затруднених робітників належить до найтяжчих, і її дуже важко розв'язати, щоб обидві сторони були вдоволені.

Республіканці здобули два становища конґресменів у Каліфорнії

Лос Анджелес. — Журналіст Гледвін Гілл пише в „Ню Йорк Таймсі" про парадоксальне явище в Каліфорнії: Республіканська партія є досить розбита, а проте від минулорічних листопадових виборів ця партія два рази перемогла в додаткових виборах до Конгресу. В січні ц. р. переміг Дон Клозен в першій виборчій окрузі, а 11-го червня в 23-ій окрузі переміг також республіканець мейор Дель Кловсон, хоч ця округа мала зареєстрованих демократичних виборців у відношенні до республіканців як 2 до 1. Демократи мали в тій окрузі п'ятьох кандидатів. Між 7 мільйонами каліфорнійських виборців демократи мають на один мільйон більше, але між виборцями є велике число „незалежних", які голосують за того кандидата, який їм подобається.

В АМЕРИЦІ

● **Канадійський міністер торгівлі** Мічел Шарп заявив в парляменті, що уряд „робить все можливе", щоб збільшити скількість пшениці, яку купує в Канаді комуністичний Китай. Переговори в цій справі ведуться в Гонг Конгу.

● **Світова Виставка** в Ню Йорку в 1964 і 1965 роках плянує найменше 30 головніших імпрез: ілюмінаційний водний показ, День Національностей, музей восковних фігур, цирк в охолодженому шатрі та інші. Один тільки так званий „вотер шов" має коштувати $2,500,000.

● **Колишній віце-президент** Ричард М. Ніксон виїхав із дружиною і двома доньками до Европи, звідки вернеться аж в серпні. Перша зупинка подорожі літаком буде в Лісбоні, в Португалії.

● **Адміністрація Харчів і Ліків** повідомила, що небезпечно є лікувати сечові проводи ліком „Ренасідін", який випродукувала Гардіян Кемікал Корпорейшен на Лонг Айленді, Квінс, Н. Й., бо той лік спричиняє різні комплікації, що деколи кінчаються смертю.

● **Венесуельська поліція** пожвавлює акцію проти комуністів та прихильників кубинського прем'єра Фіделя Кастра, які недавно пробували вбити венесуельського президента Ромуля Бетанкурта. Заарештовано коло 250 осіб. Поліція підозріває, що сотки запідозрених втекли на терен Карикаського університету, куди не має вступу поліція.

ДВІ ЮНІ, НАДІЙНІ УКРАЇНКИ, ХРИСТИНА І ВІРА РАДЬО З ГАРТФОРДУ, ЗГИНУЛИ В АВТОМОБІЛЬНІЙ КАТАСТРОФІ

Гартфорд, Конн. — В суботу, 15-го червня 1963 р. перед полуднем, місцевою, і не тільки українською, громадою до глибини душі потрясла страшна вістка про трагічну смерть в автомобільній катастрофі двох прикладних і надійних українських юначок, 17-літньої Христини і 13-літньої Віри Радьо, юних сумівок та активних і найбільш надійних молодих членок своєї громади, обидвох членок Українського Народного Союзу, його 277-го Відділу — інформує телефоном секретар цього Відділу п. Євстахій Гомотюк. Катастрофа трапилася на шляху ч. 44 біля місцевости Селисбері. Обидві юначка, разом із своїми батьками Євгеном і Софією Радьо, вибрались автомобілем на здвиг, що в поклоні Героям відбувся того дня і в неділю, 16-го червня, на оселі СУМА в Елленвіл, Н.Й. На змоченому дощем шляху авто, яким керував батько юначок, п. Євген Радьо, поковзнулося та вийшло з лінії і на нього повною силою наїхав вантажний автомобіль (трок). Обидві юначки, що сиділи ззаду в автомобілі, згинули на місці. Батьки були легше потовчені і їх відвезено до лікарні в Шерон, недалеко місця катастрофи, де вони перебувають у великій розпачі за втраченими дітьми. Більше дітей вони не мають. На першу вістку про катастрофу, яку подали місцеві радіовисильні, на місце катастрофи негайно виїхали репрезентанти багатьох місцевих організацій зі своїм парохом, всч. о деканом Баландюком на чолі, але вже не застали в живих Христі і Віри, після трагічної смерти яких вся Громада є у великій жалобі, висловлюючи солідерне і велике співчуття їхнім згорьованим Батькам.

Трагічно згинула Марія Новосад в Ню Йорку

Ню Йорк. — В п'ятницю 14 ц. м. о год. 11:30 вночі, 40-річна Марія Новосад вийшла з праці на 27-ій вулиці в Мангеттені. Авто, яке гналось з великою швидкістю, наїхало на неї і дві інші жінки, її та одну литовку вбило, а третю поранило. Моторист спершу втік, але його швидко зловлено й арештовано. Покійна Марія Новосад, яка була членом 46 Відділу УНСоюзу, залишила чоловіка і троє дітей. Похорон відбудеться в середу 19 ц. м. о год. 9-ій ранку з греко-католицької церкви в Озон Парку на Квінсі.

В Ню Йорку відбулася Друга річна конференція істориків

Ню Йорк (Г. З.). — В суботу відбулася цілоденна конференція українських істориків і суспільнознавців Історичної секції Української Вільної Академії Наук у ЗДА. Спільною темою Конференції була історія української суспільно-політичної думки й громадських рухів XIX — початку XX століть. Конференцію відкрив президент Академії проф. О. Архімович, головував на засіданнях д-р Іван Л. Рудницький. Конференція вшанувала вставанням пам'ять проф. М. О. Ветухова, першого президента УВАН у ЗДА, з нагоди четвертої річниці його смерти. Заслухано шість доповідей. Проф. В. Міяковський подав підсумки вивчення історії громадських рухів XIX століття перед розгромом большевиками Всеукраїнської Академії Наук у Києві в 1929-30 рр. Ю. Лавріненко подав цілий вахляр українських політичних партій і груп на прикінці XIX і початку XX століть. Д-р Є. Пизюр підкреслив оригінальність і високий рівень конституційної теорії М. Драгоманова в порівнянні до европейської і російської політичної теорії того часу. Д-р Л. Винар — вказав на відважність гіпотез В. Антоновича про походження козаччини. Проф. Л. Коваль подав досі невідомі біографічні дані та характеристику українського видатного економіста М. Туган-Барановського. М. Воснобійник — доповів про свої дослідження протоколів царських Дум. Доповіді викликали жваву дискусію. В організаційній частині Конференції д-р І. Л. Рудницький подав звіт про працю Редакційно-видавничої комісії по виданню „Історичних збірників УВАН", а д-р В. Голубничий, редактор першого тому, поінформував, що Комісія поставила собі за мету започаткувати видання історичного й суспільнознавчого журналу українською мовою на рівні наукових журналів Заходу. О. Федишин — доповів про заходи до збирання грошей на цей збірник і про звернення до українського громадянства допомогти видавати такі збірники. На Конференції було біля сотні учасників, між якими були приїжджі з таких далеких стейтів як Колорадо, Мізурі і були приявні гості, в числі яких був голова Европейського НТШ проф. В. Кубійович і секретар УНСоюзу д-р Я. Падох та інші.

Комісія зменшує суму, на яку Президент запропонував зменшити податки

Вашингтон. — Палатна Комісія Способів і Засобів пропонує зменшити на три більйони ту суму, на яку президент Кеннеді плянував зменшити прибуткові податки. Уряд плянує зменшити податки на $ 13,600,000,000 і з того $11 більйонів прийшло б платникам податків із зменшення особистих податків, а $2,700,000,000 зі зменшення податків від корпорацій. Комісія Способів і Засобів плянує зменшити запропоновану урядом суму на зменшення особистих податків до $ 8 більйонів. Одночасно уряд плянує перевести реформу податкової системи, що дало б державній скарбниці понад три більйони долярів. Теперішні податки виносять від 20 відсотків до 91%, а уряд плянує зменшити їх від 14 до 61%. Неформальне рішення членів Комісії плянує, щоб не було зменшення податків в цьому році. Уряд плянував зменшити податки трьома ступнями: в роках 1963, 1964 і 1965; Комісія хотіла б це зробити в двох роках: 1964 і 1965.

„Чорноморська Січ" здобула нерішену з „Тризубом" в грі за Чашу Луїса

Нюарк, 16 червня. — Перша зустріч зі серії двох гор за Чашу Луїса між „Чорноморською Січчю" та „Тризубом з Філядельфії закінчилася нерішеним вислідом 1:1. В першій півгрі „Чорноморська Січ" вела 1:0 зі стрілу З. Снилика. Вирівняння для „Тризуба" здобув у другій половині гри О. Ферейра з карного. Обидві дружини грали в своїх вакаційних складах, тому, що частина їхніх змагунів переїхала до Канади. Господарем других змагань за Чашу Луїса буде „Тризуб", який держить в своїх руках цю чашу вже від 1959 року. Точної дати цих відплатних змагань у Філядельфії ще не устійнено.

СТЕПАН ШЕҐДА — НОВИЙ КОМАНДАНТ УКРАЇНСЬКИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ

Союзівка, Кергонксон. — Минулої суботи й неділі, 15 і 16-го червня, на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах відбулася конвенція Українських Ветеранів, в результаті якої обрано нову команду, що її очолив Степан Шеґда з Філядельфії. Українські Американські Ветерани об'єднують тих українців, що в рядах американських збройних сил обороняли волю і справедливість в останніх двох світових та корейській війнах. У конвенції взяло участь понад 160 делеґатів і гостей. Відкрив конвенцію і нею проводив дотеперішній командант Матвій Повп з Ню Йорку, а конвенційний комітет очолював Тома Дармопрай із Філядельфії. Члени цієї організації мають свої окремі одностроі — крою американських військових уніформів, але синьої краски із жовтим облямуванням. Перший день нарад виповнили церемоніяли і формальности та звітування дотеперішньої команди, вкінці вибір нової команди та схвалення резолюцій. В склад нової команди увійшли: Степан Шеґда з Філядельфії — командант, Володимир Клозник з Ню Йорку і Іван Сербинюк з Філядельфії — заступники команданта, Йосиф Вансович з Трой — скарбник, Василь Дубець з Ню Йорку — адютант, Іван Пендер з Філядельфії — капелян, Володимир Хміль — літописець та Антін Кучер з Гартфорду — старшина добродійности. Заприсяження нової команди перевів генерал Джан Бейкер, військовий дорадник губернатора Н. Рокефеллера. В рямках конвенції відбувся в суботу вечері бенкет, на якому головним промовцем був згаданий генерал Джан Бейкер. Темою його промови було значення і вартість національної ґвардії для крайової оборони. Бенкет започатковано співом американського національного гимну, що його заінтонувала пані Гейзел Стек, дружина підвищеного недавно до ранґи підполковника американської авіяції адвоката Володимира Стека в Ню Йорку. Тостмайстром бенкету був Генрі Чепіль з Гартфорду. Головного промовця на бенкеті, генерала Джона Бейкера, представив член Українських Американських Ветеранів, активний учасник американського десанту і боїв на европейському континенті в рядах армії генерала Паттона під час другої світової війни в ранзі капітана, теперішній головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір. У своїй короткій промові він і звернув увагу на важливу ролю, яку грають ветерани американських збройних сил українського роду в житті їхньої американсько - української спільноти, зокрема Українського Народного Союзу. Конвенція продовжувалася ще в неділю і на її закінчення схвалено ряд резолюцій із підтримкою оборонних заходів країни, як і з одобренням та підтримкою багатьох акцій УККомітету, Комітету Пам'ятника Шевченкові та українських харитативних і культурних установ.

Сенатор Павло Юзик обраний на голову Асоціяції Канадійських Славістів

Місто Квебек, Канада. — Коло сорока канадійських наукових установ і товариств відбули тут свої річні з'їзди в університеті Ляваль в днях від 29 травня до 15-го червня. Між близько 5 000 учасників було поважне число українських учених із канадійських університетів, зокрема, на з'їзді Канадійської Асоціяції Славістів, що її в 1962 - 1963 рр. очолювала екзекутива з д-ром Б. Боцюрковим як президентом і д-рам В. Буйняком як секретарем - скарбником. На майбутню каденцію 1963-1964 до нової екзекутиви увійшли сенатор д-р Павло Юзик як президент і д-р Яр. Рудницький як референт В-ва. Поодинокими сесіями КАС в днях 11-13 червня проводили: проф. Константин Біда з Оттави, проф. О. Старчук із Едмонтону та д-р Р. Олійник із Монтреалу. Наукові доповіді виголосили: д-р В. Будурович із Торонта, д-р Яр. Рудницький із Вінніпеґу та д-р О. Старчук із Едмонтону. В днях 14 - 15-го червня відбула свій з'їзд Канадійська Лінґвістична Асоціяція, в якому взяли участь д-р В. Буйняк, д-р О. Старчук та д-р Яр. Рудницький, цей останній з доповідлю про український етимологічний словник, що почав виходити в 19-62-му році в Вінніпеґу. Черговi з'їзди вирішено відбути в місті Шарлотавні на острові Принса Едварда в червні 1964-го року.

Франція солідаризується з становищем СССР в справі грошових вплат до ОН

Об'єднані Нації. — Франція заявила в минулу суботу свою солідарність з становищем Совєтського Союзу щодо того, що вона не платитиме за ті мирові місії ОН, які не перейшли через ухвалу Ради Безпеки та що 19 стаття чартеру Об'єднаних Націй про позбавлювання права голосу дворічних довжників ОН може бути застосована тільки після того, коли в кожному окремому конкретному випадку дві третіх голосів Генеральної Асамблеї заявляться за позбавлення голосу будь-котрого такого довжника. Це становище Франції, яка платить свою часть на втримування міжнародного війська на Середньому Сході, але відмовилась платити частину на втримування такого війська в Конґо, ускладнило і погіршило фінансову ситуацію в Об'єднаних Націях. Вони потребують 42,500,000 дол. на продовжування тих двох мирових місій до кінця цього року, на що Генеральний Секретар ОН У Тант ще не дістав згоди ні від Ради Безпеки ні Генеральної Асамблеї. Крім того, Рожер Сейду, речник Франції, закинув, що Генеральна Асамблея ОН, поминаючи Раду Безпеки, приписує собі права якогось світового уряду і що Франція таких постанов не буде респектувати. Проти такого становища різко виступив на Бюджетовій Комісії ОН представник Греції, але фактом є, що конфлікт в цій справі настав вже не тільки з СССР і його сателітами, але й із Францією. СССР і Франція є постійними членами Ради Безпеки із правом „вета".

Ізраїльський прем'єр Бен Ґуріон зрікся свого становища

Тль Авив. — Ізраїльський прем'єр Давід Бен Ґуріон несподівано передав президентові Зальцманові Шазарові під час обіду з ним в минулу неділю 16 червня ц. р. свою димісію. Приявним був при цьому також голова ізраїльського парляменту — кнессету — Кадіш Люз. Бен Ґуріон подав за єдину причину резиґнації „персональні справи". Він має тепер 76 років і був прем'єром в Ізраїлі від 1948 року, з дворічною перервою, коли прем'єром був Моше Шарет. Гадають, що наступником Бен Ґуріона буде міністер фінансів Леві Ешкол.

ДВОЄ АСТРОНАВТІВ З СССР ОКРУЖУЮТЬ ЗЕМЛЮ

Москва. — В п'ятницю 14 червня Совєтський Союз випустив у всесвіт нового штучного сателіта з людиною в кабіні. Є це „Восток V", а тим астронавтом — Совєти вживають терміну „космонавт" — є підполк. Валерій Ф. Биковський. Вистрелення сталося вперше не досвіта, а о 3 попол. московського часу, а публічне проголошення прийшло щойно після першого окруження Землі „Востоком V", в півтори години після вичалення. Зате вже перед тим Хрущов повідомив про ту подію лідера британської Партії Праці, що, мабуть буде найближчим прем'єром Британії, Гаролда Вілсона, який поґратулював йому. Через день, в неділю о год. 12.30 московського часу вистрелено „Восток VI" з першою астронавткою, 26-річною поручником Валентиною Терешковою. Биковський і Терешкова встановили взаємний радіо - зв'язок і повідомили совєтські контрольні станиці, що в одному моменті вони стрінулися „близько" та що обоє почуваються добре. Це вже друга така „зустріч" двоїх совєтських космонавтів, бо вперше перевели її в серпні мин. року майор Адріян Г. Ніколаєв, що окружив був Землю 64 рази впродовж 94-ох годин, і п. полк. Павло Р. Попович, який зробив те саме 48 разів у 70 годинах і 57 хвилинах. При цій нагоді пригадують, що американський майор Л. Гордон Купер окружив 16 травня ц. р. Землю 22 рази впродовж 34 годин і 20 хвилин. Полковник Биковський — твердить совєтське повідомлення — має 28 років, був пілотом в совєтському летунстві і має, як один із нечисленних в СССР, „ордер Червоної Зорі", отриманий у мирному часі. Він жонатий і має одну дитину. Валентина Терешкова була від кількох років аматоркою-парашутисткою. Вона незамiжня. „Восток V" окружує Землю що 88.27 хвилин із швидкістю коло 18.000 миль на годину, у віддалі від Землі на 109 до 139 миль. „Восток VI" окружує Землю 88.3 хвилини із швидкістю 18.000 на годину, у віддалі 112-141 миль від Землі. За комунікатом ТАСС-а ціллю того експерименту є: продовжувати студії над впливами різних чинників космічного простору на людський організм, перевести медично - біологічний експеримент щодо умовин довготермінового лету і перевести спробу, яка довела б до покращання системи пілотування таких „повітряних кораблів". Як звичайно дїється в Большевії, приготування до того лету і переведення його відбулось в найбільшій тайні. За газетними вістками, вислано обоїх астронавтів з Байконуру в Казахстані, а Терешкова була свідком, коли вистартував Биковський. Совєти проголосили першу вістку про „Восток V" щойно тоді, коли переконалися, що лет відбувається правильно. В якийсь час після того показувано Биковського впродовж 90 хвилин на телевізії. Хрущов і Биковський обмінялись кількома словами, титулуючи один одного „Валерій Фйодорович" і „Нікіта Сергеєвич", а до Терешкової Хрущов говорив, як до „Валі", пересилаючи їй „батьківський" привіт. Не сказано, скільки разів Биковський і Терешкова мають окружити Землю, але гадають, що вони будуть перебувати в космосі коло тижня. Коментатори твердять, що кабіна Биковського трохи більша за кабіну Купера і що большевики застосували іншу систему для постачання Биковському кисня. Покищо обоє передають вістки, що апаратури в обох кабінах діють правильно. Коли полк. Биковський закінчив другий повний день у космосі, він окружив Землю 33 рази, зробивши понад 1,350.000 клм. (838.350 миль). Радіо-гасло Биковського „Яструб", а Терешкової „Чайка".

Хрущов відкликає згоду СССР на трирічні інспекції щодо атомових спроб

Москва. — Нікіта Хрущов оприлюднив на сторінках „Ізвестій" і „Правди" ніби-то переведене „інтерв'ю" у зв'язку з промовою президента Кеннеді 10 ц. м. в Американському університеті у Вашингтоні, в якій Президент настоював на конечності підписання договору про заборону дальших атомових детонацій. Хрущов хвалив ту промову Президента за її загальну інтенцію і тон, але водночас рішуче спротивився взагалі всякій міжнародній контрольній інспекції на території СССР задля провірювання підозрілих землетрусів. Хрущов твердив знову, що такі інспекції — це тільки замаскована спроба переводити шпигунську роботу для західнього бльоку НАТО і що тому Совєти на неї не погодяться. Таким чином Хрущов відкликав попередню свою згоду на три такі щорічні інспекції. ЗДА й Британія вимагали найменше 7 таких інспекцій. Цей відворот Хрущова, як теж заява Хрущова перед лідером британської Партії Праці, що совєтські військові кола вимагають продовжування ядрових спроб, погіршили шанси підписання з Совєтами атомового договору, до якого президент Кеннеді прикладає найбільшу вагу, як до першого кроку на шляху до міжнародного роззброєння і поправи міжнародних відносин.

У СВІТІ

● **Московський „Труд"**, орган совєтських т. зв. професійних спілок, оскаржив на своїх сторінках трьох жидів Мойсея Чернукіна, Зіновія Роґінского і Шимона Шайфера, що вони порушили „совєтську честь", пішовши на прийняття до ізраїльської амбасади і там „невідповідно" повівшись. Совєтська преса веде кампанію за те, щоб ніодин совєтський громадянин не приймав запрошення від будь-якої закордонної амбасади і не бував там на дипломатичних прийняттях, бо — мовляв закордонні „шпигуни" використовують таку приявність приватних совєтських громадян на дипломатичних прийняттях — для шпигунських цілей.

● **Англійські лікарі** перестерегли в газетах широке громадянство, що туристи, які ідуть цього літа на европейський континент, наражуються на недугу тифу. Тому вони дораджують усім щепитися.

● **Перед судом в Ніцці**, на французькій Рівієрі, продовжувалась в минулу середу впродовж чотирьох годин розправа над скаргою доньки славетного англійського письменника Сомерсета Мома проти того її батька за те, що він видідичив її та ввесь свій великий маєток записав своєму прибраному синові, який впродовж 33-ох років був його секретарем. Донька Мома, заміжня за кол. британським міністром лордом Джоном Гопом, виступала в імені інтересів своїх чотирьох синів. Розправа мала неприємний посмак скандалістики, бо вона виявляла різні інтимні родинні справи Соммерсета Мома, який має тепер 89 років. Він сам заявив: „Це не моя донька і я маю тільки одного сина".

● **Коли негритянські студенти** вписуються до університету, до якого ходять тільки білі студенти, то це стає загальною сенсацією і викликає політичне напруження та інтервенцію Президента ЗДА, а 12-го червня 29-річний білий студент вписався до коледжу в Гантсвіллі, Алабама, в якому від початку його існування, це значить впродовж 88 років, ще не було білого студента.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders вис тавляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA;" P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Бунт інтелектуалів

Велику французьку революцію підготовив психологічно гурт так званих енциклопедистів, Лютневу революцію проти царату в Росії та її продовження в жовтні 1917-го року большевиками — гурт російських еміґрантів - інтелектуалів. Большевицькі стратеги знали величезне, ба — вирішне значення людського духа, проповідуваного і друкованого слова, для зрушення пасивних умів загалу та перетворення нескристалізованих масових настроїв у вибухову силу. Тому говорене й друковане слово вони приглушили і спутали гірше, як за найтемнішої реакції. Вони створили цілу теорію, на сторожі якої поставили терор: що наука, література і мистецтво мають служити виключно „народові", а що „нарід" утотожнено з комуністичною партією — то мають служити комунізмові. Найменші ухили від цієї засадничої лінії ставали причиною смерти, заслань і терпінь десятків і сотень інтелектуальних творців в комуністичних країнах.

Однак, до найбільших деталів продумана система фізичного й морального терору не всилі змінити законів природи. До цих законів належить право кожної людини мати і висловлювати власну думку. Можна суворо карати за одне і друге, але не можна викоренити цього природного гону, який черпає нову силу якраз з мартирології жерців вільного духа. Від часу скасування „культу особи" на XX з'їзді компартії СССР не тільки відпала тематика особи Сталіна, але й захитались основи канону про завдання совєтської літератури — служити партії і її цілям. Коли пересічному підсовєтському громадянинові стало „легше жити", і коли перестав він лякатися навіть своєї тіні, то — очевидно — в куди сильнішій мірі мусіли переживати той психічний процес інтелектуали.

„Відлига", яка настала у 1956-му році в СССР, була для компартії тією мітичною „скринькою Пандори", з якої Хрущов випустив грізні зародки „контрреволюції", що її не всилі назад загнати. Тепер уже неможливо так ущільнити залізну заслону, щоб крізь неї не продіставались до совєтських письменників і мистців нові ідеї із Заходу. Час до часу прикручується шрубу цензури і посилюється натиск на інтелектуалів, — але втримати їх вічно під терором — неможливо. Бунти інтелектуалів відбулися у Варшаві, в Будапешті, в Софії і Букарешті. Хрущов лаяв і громив на мистецькій виставці в Москві не тільки абстракціоністів, але й експресіоністів, і після того знову „індоктринується" письменників та мистців на окремих конференціях і в серіях статтей. Але — як твердять знавці підсовєтських відносин — треба тепер відваги в шануючого себе совєтського письменника чи мистця, щоб — боронити соцреалізм, такий скомпромітований офіційною пропаґандою.

Бунт інтелектуалів дійшов до того, що голова комуністичної спілки чеських письменників одверто заявив, що звуження літератури і мистецтва до суто „виховних завдань", тобто до служіння цілям партії, обнижує рівень творчости і робить її яловою. Ясно, що так буває за кожної диктатури, яка хоче наказувати духові. Комуністичні фанатики, що стоять при владі, не зміняться. Ціль комунізму залишається надалі смертельною загрозою для світу. Але водночас влада комуністів в опанованих ними країнах щораз більше буде підміновуватись думками літераторів і мистців, вільних від страху.

Новітні місіонарі

Упродовж минулого тижня на Союзівці, оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах, відбувся секретарсько-організаторський курс цієї установи з метою: підготовити кваліфікованих працівників і організаторів для праці в наших громадах. Понад три десятки осіб, що своїм походженням, освітою і переконаннями могли б становити перекрій соціяльного складу нашої суспільности, упродовж тижня по вісім і більше годин денно знайомилися з найширшим діяпазоном діяльности УНСоюзу, розглядали його цілі, завдання та можливості. Більшість учасників цих курсів — це вже досвідчені працівники УНСоюзу, з великою практикою та знанням.

Такого роду курси відрізняються від інших зібрань і нарад УНСоюзу передусім тим, що розглядають в усіх можливих аспектах головну проблему: організаційне охоплення в рямках УНСоюзу кожного громадянина чи мешканця ЗДА і Канади українського роду. Саме в цьому відношенні, як це недвозначно стверджують досвідчені працівники-організатори УНСоюзу на місцях, наші люди „самі собі вороги".

Справа забезпечення на життя належить до найважливіших в американських і канадійських умовинах. Такого забезпечення потребує дослівно кожний, без уваги на стан і ситуацію. Воно, це забезпечення, є найбільшою і найпевнішою ґарантією добробуту кожної родини і кожної людини. Абсолютна більшість громадян ЗДА і Канади це розуміють, і їхні забезпеченеві компанії та установи належать до наймогутніших підприємств у країні.

Але чомусь ніяк не можуть збагнути цієї потвердженої самим життям правди наші люди. Один відділовий секретар оповідає, як то він забезпечив в УНСоюзі дитину і як її треба було суспендувати, бо батьки не платили вкладок. Через три місяці після суспенди сталося велике нещастя: дитина померла. І мати її й досі дорікає секретареві, чому він „не переконав її, щоб вона платила за дитину забезпечення. Інший приклад. Молодий чоловік, одружившись, відкладав справу забезпечення в УНСоюзі з дня на день, бо ще мав платити рату за авто, сплачувати гіпотеку за хату, а дружина очікувала потомка. Сталося нещастя, і цей молодий чоловік, який „ще мав час" на забезпечення, згинув в автомобільній катастрофі. В результаті все пропало: хата, авто, пляни на майбутнє і він сам, а залишилися напризволяще дружина з дитиною, бо дбайливий в інших відношеннях чоловік не забезпечив себе і родину на такий випадок, який трапився.

Це — лише два приклади із щоденного життя, але таких і подібних прикладів тисячі, і вони є складовою частиною нашого родинного й суспільного життя. Найприкріше, що в нашій, українській суспільності в ЗДА і Канаді аж надто багато таких людей, які не здають собі з цього справи, не кажучи вже про величезні інші вартості, що їх дає для своїх членів, нашого народу Український Народний Союз. А одною з цих вартостей є вишкіл кваліфікованих працівників-організаторів, щоб могли вони несвідомим, хоч і добрим людям з'ясувати ці проблеми, із „самих собі ворогів" перетворити на „самих собі приятелів". Праця цих організаторів нелегка і невдячна, але вони виконують велику місію. За це їм належиться признання, зрозуміння та активна підтримка збоку всієї нашої суспільности.

Ярослав Курдидик

ПОНУРІ ВИГЛЯДИ НА НУКЛЕАРНУ ЗГОДУ

Ще два місяці тому пильні читачі могли знайти навіть у дуже поважних американських часописах натяки на те, що, мовляв, напруження між СССР і ЗДА в нуклеарному змаганні не то не злагіднюється, а, навпаки, в порівнянні з минулими роками, щораз посилюється. Тепер ці натяки підтвердив лідер англійського робітництва Гаролд Вілсон, який недавно мав на цю тему „зовсім вільну" кількагодинну розмову з Хрущовим.

Хрущов, сказав Вілсон, „розкривши перед ним своє серце", заявив, що він примушений поступати в цій справі так, як цього вимагає совєтський Комітет Національної Оборони, що складається з найкращих військових і наукових фахівців. А цей Комітет, мовляв, домагається, щоб Хрущов не погоджувався навіть на найменшу контролю совєтської території, бо, наприклад, коли він дасть згоду на трикратну контролю упродовж року, то ЗДА домагатимуться п'ятикратної, а коли дасть згоду на п'ятикратну, тоді американці вимагатимуть семи- або й десятикратної. І так — у безконечність. Згаданий Комітет — заявив Хрущов — домагається продовжувати нуклеарні проби.

Черговим шоком для ЗДА були недавні розмови американських представників у Москві, в яких большевики напівофіційно заявили, що готові продовжувати переговори в справі припинення нуклеарних проб під умовою, що ЗДА підуть на якісь „нові і конкретніші" поступки. У зв'язку з цим залунали в американській пресі голоси, що про ніякі нові поступки не може бути й мови, бо навіть трикратна контроля протягом року совєтської території матиме більше символічне значення, як практичну запоруку, що большевики не порушать договору. Фахівці заявляють, що успішні нуклеарні проби Москва може проводити в добре зорганізованій і законспірованій підземній мережі, і навіть найкращі сейсмографічні апарати не всилі будуть їх занотувати.

Про те, з яким „успіхом" можна з Москвою договорюватися і в якій мірі можна сполягати на запевнення большевиків, читаємо в цікавій книжці п. з. „Теорія, право і політика совєтських договорів", що її опублікував Стенфордський університет. Автори цієї публікації, Джан Ф. Тріска та Роберт М. Слюсср, надзвичайно глибоко і вдумливо проаналізували 2 516 міжнародних договорів, що їх Москва уклала впродовж останніх 40 років.

Джан Тріска і Роберт Слюссар твердять, що большевики дуже легко підписують договори, але з ще більшою легкістю їх ламають. Однак, чим більше значення має якийсь договір, тим старанніше „зависуальовують" його большевики у різні несуттєві застереження і тим довше зволікають з його підписанням. Наявним доказом цього можуть бути безконечні переговори у справі роззброєння, що включають у себе головне — обмеження та контролю атомових експльозій.

Постає питання: чому ж тоді, коли немає майже ніяких виглядів на порозуміння, ЗДА, а з ними й Англія намагаються „коштом пониження свого престижу" добитися з Москвою продовження переговорів у цій матерії?

Відповідь на це дають деякі коментатори, висуваючи здогад, що ЗДА й Англія в однаковій мірі уважають за „лінію корисних дебат" місяць вересень, коли атмосферичні умовини будуть найсприятливішими для совєтських нуклеарних проб. Якщо большевики розпочнуть у вересні такі проби, тоді посилиться пресія вільного світу, щоб ЗДА і Англія зробили так само. А тоді, як слушно висловився недавно президент Кеннеді — „атомового чорта, що вилізе з казана, ніхто не буде всилі назад загнати"...

У зв'язку з усім цим постає ще одне контроверсійне питання: чому ж Хрущов все таки погоджується на чергову конференцію - зустріч представників нуклеарних потуг?

Як можна здогадуватися, причини цього такі: 1) Хрущов хоче зробити перед цілим світом пропаґандивного порядку враження, що, не зважаючи на всю повагу ситуації, з ним таки можна „договорюватися"; 2) Напруга між Пейпінґом і Москвою зростає щораз більше, і Москва боїться опинитися поміж „американським молотом і китайським ковалом"; 3) Страхаючи китайською небезпекою, Москва хоче добитися від ЗДА деяких поступок, а там — продовжувати нуклеарні дебати у безконечність, щоб, виграючи на часі, постаратися вийти з економічної скрути, в яку загнали її якраз ці нуклеарні перегони.

100 НОВИХ ГОТЕЛІВ-ВЕЛЕТНІВ

Цього року готелева індустрія на терені ЗДА і в широкому світі осягне небувалого вершка: коштом американського капіталу збудують в 1963 році понад 100 люксусових готелів на п'ятьох континентах світу. Такі велетні американських корпорацій, як „Гілтон", „Шератон", „Інтерконтинентал" та низка інших, наввипередки викінчують ці найбільш модерні готелі, здебільша у формі стилевих і фантастично сконструйованих хмародерів. Зовнішня структура цих новітніх „чудес світу", також їхнє внутрішнє обладнання в кожній країні зокрема достосовані під конструкційним і естетично - мистецьким оглядом до традицій і смаку довкілля, до географічних і національних особливостей даної частини світу.

У Франкфурті, в Західній Німеччині, коштом десятьох мільйонів долярів корпорація „Інтерконтинентал" будує готель у стилі аристократичного суперклюбу, близько тамошньої славетної катедри, щоб таким способом послужити своїй міжнародній клієнтелі всіма новітніми вигодами готелевої техніки в комбінації з атракційною атмосферою осередку - серця цього старовинного німецького міста, історичної перлини колишньої „Ганзи". Обслуга цього готелю буде змеханізована кишеньковими надавчо - відбірчими радіовими апаратами, зворотна сторона карти замовлень - меню буде оздоблена елеґантним дзеркальцем у рямках. Ця сама корпорація будує 24-поверховий готель - палац у Брюсселі; його спеціяльністю буде — найбільш під кулінарним оглядом рафінований ресторан і бара.

В далекому Токіо корпорація „Гілтон" завершує коштом 13 мільйонів долярів будову величезного готелю, обслуга якого спочиватиме в руках кількох соток японських красунь, одягнених в пишну національну ношу — барвисті кімоно. Головний акцент покладено на обслугу гостей традиційним китайським часм із збереженням багатого орієнтального церемоніялу.

У столиці ЗДА коштом десятьох мільйонів долярів постане новий готель у стилі „міжнародної дипломатії", зокрема для крайових конвенцій. В далекій Венесуелі, в її столиці Каракасі, викінчують коштом тридцятьох мільйонів долярів один із найбільших у Південній Америці готелів, над розкішним морським узбережжям. Він матиме на півмилі довжини хідник уздовж морського берега і купелеві та рибальські устаткування для вибагливої публіки. Власником його є „Шератон" корпорація.

До ряду найбільш естетично улаштованих нових готелів зачислюють десятимільйоновий „Гілтон -готель" у столиці Італії, Римі. Споруджений на найвищому пункті, цей готель має сім акрів площі на паркування авт і обведений прегарним гущавником-парком. Шість тисяч різного року кущів барвистою стрічкою зелені і квітів живими рямцями оточують це люксусове прибіжище світової знаті. З 400 бальконів „Гілтона" розкривається панорама Вічного Міста з монументальним Собором св. Петра. У зв'язку із смертю Папи Івана XXIII урочисте відкриття цього готелю відкладено на осінь, але його пишні пороги на Монте Маріо з кінцем травня вже віддано до вжитку публіки.

За характеристикою журналу „Нюсвік", найбільшою гордістю готелевого короля Конрада Гілтона є новий, 46-поверховий „Ню Йорк Гілтон готель". Це справжнє чудо готелевої техніки й мистецтва викінчено недавно коштом 75 мільйонів долярів. Офіційне відкриття цього „житлового палацу" відбудеться 26 червня ц. р. „Ню Йорк Гілтон-готель" має 2 153 кінати для гостей, окрім допоміжних та технічних кімнат. Це справжній цар міжнародної готелевої індустрії. На дві речі звернено окрему увагу при будові цієї новітньої Вавилонської вежі: на мистецьку сторінку і на всесторонні вигоди для публіки.

За інформацією Конрада Гілтона, половину найкращих готелів світу займають американці. За їхні добрі гроші треба дати їм найкращі умови і найбільший комфорт.

Партія і всі міністри підтримують Мекміллена у кризі в Британії

Лондон. — Після триденних тайних нарад британського уряду, на яких — за газетними твердженнями — деякі міністри приєднались до критиків поведення прем'єра Гаролда Мекміллена у відношенні до недавнього військового міністра Джона Профумо, знайомство якого з дівчиною легкої моралі спричинило публічний скандал, — всі члени британського уряду заявили свою солідарність з прем'єром. Лідер тієї внутрішньо - консервативної опозиції, міністер здоров'я Іноч Повел, який вже раз — у 1958 році — зрікся був міністерського портфелю з принципових причин — заявив тепер, що він підтримуватиме Мекміллена в парляментарній дебаті, яка відбудеться над цією справою в понеділок 17 ц. м. Опозиція закидає прем'єрові Мекмілленові, що він виявив або жалюгідну наївність або занедбання і легкодушність, коли — знаючи про поголоски довкола особи Джона Профумо — не примусив його зректися посту міністра військових справ, тільки допустив до складення тим міністром спершу брехливої заяви перед парляментом та згодом відкликання її і виявлення скандалу. Ця історія набрала під кінець минулого тижня ще більшого шуму, коли адвокат тієї дівчини, Кристини Кілер, 60-річний Майкел Г. Б. Еддовс, виявив в листі до прем'єра Мекміллена, що Кристина Кілер призналась була йому, що морський атташе совєтської амбасади Євгеній Іванов, з яким вона також втримувала була близьке знайомство, казав їй видістати від Джона Профумо подробиці щодо достави атомової зброї Західній Німеччині. Кристина Кілер ніби цього не зробила і власті безпеки в міжчасі провірили, що Профумо не зрадив ніяких військових тайн. Сама Кристина Кілер заперечила, начеб Іванов хотів видістати від Профумо за її посередництвом військові тайни, але призналa, що хотів цього якийсь інший її „приятель". Гадають, що тим приятелем був д-р Ворд, якого арештували були формально під закидом, що він матеріяльно користав з знайомства Кристини Кілер з іншими мужчинами. Лондонська преса друкує тепер щоденник Кристини Кілер.

РУКАВИЦІ

Прокидала стежку до криниці,
У снігу згубила рукавиці.

Ой згубила, а знайти не можу,
Та й боюсь, що руки
поморожу.

Був би любий — не було б
і муки:
Скинув шапку та зігрів би
руки.

Тільки з любим стрінуся
не скоро,
А нелюбий ходить коло
двору.

Але рук моїх йому не гріти —
Краще буду я мороз терпіти.

ТАМАРА КОЛОМИЄЦЬ

Осип Залеський

На музичному фронті

Міжнародний музичний сезон у Західній Европі, головно у Західній Німеччині, яка все ще веде перед у музичному житті Европи, почався в квітні. Це сезон не тільки концертів та оперових вистав, але також музичних студійних курсів, у яких беруть участь музики різних народів.

Сезон почався фестивалями на честь Гайнріха Шітца, найбільшого німецького композитора 17-го сторіччя (1585-1672). Ці фестивалі, започатковані ще у 1922-му році, відбуваються періодично. Шітц уславився головно своїми творами релігійної музики, як псальми, ораторії, духовні концерти та святочні симфонії (симфоніє сакре). Творчість Шітца подібна до творчости нашого Дмитра Бортнянського, який виступив на арену на цілі два століття пізніше (1751 - 1825). П'ятнадцяте з черги свято на честь Шітца відбулося в часі від 17 до 21-го квітня, у Цюріху, в Швайцарії, а шістнадцяте — в днях 8 - 16 травня у Лондоні. В програмі цих фестивалів були твори не тільки Шітца та його сучасників, але також і пізніших композиторів до живучих ще включно. Виконували їх хори, оркестри і солісти німецькі, швайцарські й лондонські.

У Західній Німеччині відбулося дводенне свято на честь Й. Баха у місті Ліндерфельді, п'ятиденний фестиваль міжнародної хорової музики у Нойссі, „дні сучасної камерної музики" — у Віттені, а також у Касселі. В часі від 7 до 16 червня відбувся 25-ий міжнародний музичний фестиваль у Штрасебурґу, подібний до т. зв. „Кассельських музичних днів" відбудеться в часі від 3 до 6-го жовтня у Касселі.

Баварська державна опера влаштовує в часі від 11 серпня до 6-го вересня оперовий фестиваль у Мюнхені з операми Монтеверді, Моцарта, Ваґнера, Штравса і Стравінського та вечорами сольових пісень у виконанні різних солістів. 24-те Бетговенське свято у Бонні відбудеться в часі від 16-го вересня до 6-го жовтня. На цьому святі будуть виконані всі симфонії Бетговена, інструментальні концерти, деякі твори камерної музики та опера „Фіделіо".

Міжнародні музичні тижні заплановано у Люцерні, в Швайцарії, в часі від 14-го серпня до 14-го вересня; міжнародні ферійні курси „нової музики" — у Дармштадті, Німеччина, у часі від 14 до 26-го липня. На цих курсах викладатимуть професори з Німеччини, Франції, Італії та ЗДА. „Музикальна молодь Німеччини" влаштовує в часі від 25 липня до 12-го вересня міжнародні літні курси з обсягу камерної музики, оркестри і опери.

Це, розуміється, не всі, а тільки деякі курси та фестивалі, які проголошено у музичній пресі. Читаєш ці вістки і мимохіть шукаєш прізвищ українських музичних виконавців. Знайшов: Іра Маланюк є у списку солістів, які беруть участь в мюнхенських оперових виставах. А шкода, що наші солісти, навіть хори не цікавляться цими міжнародними музичними імпрезами і не беруть у них участи. Не кажучи про те, що такі виступи на міжнародних сценах є успішною пропаґандою української культури, вони є також єдиною нагодою поширювати твори українських композиторів серед чужинців.

Олександра Костюк

МЕЛОДІЇ І ЇХ ТВОРЧІСТЬ

Мелодійність у голосі, в співі і в музиці — це невід'ємна ознака українського народу. Найпишнішим цвітом розцвітала вона в людей, наділених від природи творчою фантазією й глибокою любов'ю до пісні, як засобу передачі людських переживань, емоцій трагічної чи героїчної дії, ліричних тужливих чи радісних почувань.

Український нарід від віків обрав собі й удосконалив чудовий музичний інструмент кобзу-бандуру і виплекав протягом століть стихійних артистів, народних кобзарів-сліпців, носіїв історії, української героїки та прагнень до волі, творців слова й мелодії — української думи і пісні.

На порозі 20-го сторіччя ці незрячі співці, силою свого таланту, спонукали музично освічених зрячих записувати від них пісенні скарби і тим стабілізувати їх для вивчення й виконання, зберегти їх у скарбниці мистецьких надбань людства.

Цю велику місію рятування української пісні від забуття виконала низка українських істориків, етнографів, письменників, учителів та режисерів.

Дальшим етапом було захоплення кобзарським співом серед кіл української інтеліґенції, часом дуже високого рівня розвитку й освіти, яка в особах кращих своїх представників перебрала традиційні здобутки сліпих кобзарів і створила школу кобзарів зрячих.

Найпершим таким зрячим кобзарем був всебічно обдарований вчений, письменник і композитор Гнат Хоткевич. Його наполеглива праця на цьому полі породила послідовників-ентузіястів.

***

Одного з таких палких послідовників Гната Хоткевича, відомого не лише в українських колах композитора і давнього кобзаря, довголітнього керівника Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка — Григорія Трохимовича Китастого, цього, 1963 року вшановує українська громада в кількох містах ЗДА з нагоди 30-ліття його професійної кобзарської діяльности. Зокрема в Міннеаполіс-Сен Пол, Мінн., перший мистецький вечір на честь Г. Т. Китастого влаштував хор „Дніпро", 16 червня ц.р.

Народився Г. Т. Китастий 17 січня 1907 р. в збіднілій родині козацького роду, в м. Кобеляках, на Полтавщині. Батько його ходив на заробітки „в чорноморські краї", а мати, чорноока Оксана, допомагала йому заробляти поденщиною та городництвом.

Вся родина була співуча: батьки, четверо хлопців та одна дівчина. Батько милувався в церковному співі, хоч сам у церковному хорі не співав, а мати знала багато псальмів і народних кантів.

Виховання в родині велося на традиційних засадах. Неділями сходилися добрі сусіди і друзі, гуртом читали „Житія Святих", Часи й Акафісти в супроводі родинного ансамблю. Закінчувалися такі сходини співом, зокрема улюбленою піснею була „Зійшов місяць . . ." на честь Т. Шевченка.

У звичаях життя мешканців малих міст на Україні мало чим відрізнялося від життя селян. Отже, молодь так само збиралася „на вулицю", вчащала „на колодки", щоб поспівати всяких пісень, а їх знали безліч, потанцювати гопака чи метелицю.

У таких обставинах виростала любов до української пісні в душі малого Гриця, „мизинчика" родини, і потроху міцніла охота до музичної освіти; за прикладом старшого брата Івана, який учився на церковного диригента у відомого композитора Манця. Від Івана Гриць перейняв нотну грамоту і навчився грати на скрипці.

В родині, за спогадами самого ювілята, мати вела „першу скрипку". Саме тому й припинилась надовго Грицева освіта — мати перестала пускати його до школи, бо з 1920/21 р. совєтський уряд скреслив зі шкільної програми викладання Закону Божого. Відтоді всі його культурні зацікавлення зосереджувалися в церковному хорі та у відвідинах вистав і концертів.

1927 рік був поворотним пунктом у житті Г. Китастого — він виїхав до Полтави, де його умовно прийнято в музичний технікум, з вимогою скласти екстерном іспити з відповідної програми, включно з німецькою мовою. З тим усім він успішно впорався протягом року. Вчився там на вокально-хоровому відділі, бо вже мав достатню для того музичну підготову.

З глибокою пошаною і вдячністю згадує Г. Китастий директора технікуму Федора Миколайовича Попадича, який дав йому притулок при школі і тим значно полегшив його тяжке матеріяльне становище, а своєю бадьорою, енерґійною вдачею позитивно впливав на студентів.

Диригентську працю з хорами Г. Китастий почав на третьому році навчання, в р. 1929-30. Директор технікуму Ф. Попадич був одночасно диригентом Полтавської Хорової Капелі. Бачивши пильність і наполегливість у здобуванні музичної освіти молодого Китастого, Ф. Попадич не раз доручав йому вести проби й диригувати в концертах капелі.

Закінчивши в 1930 р. технікум, Г. Китастий продовжує музичну освіту в Київському Музичному Інституті ім. М. Лисенка на хормайстер- та капельмайстерському відділі. Після недовгої практики капельмайстером при 5-ій піхотній школі, продовжує вчитися в тому ж Інституті на композиторському відділі.

Під час навчання Г. Китастий прагнув опанувати техніку володіння кількома інструментами, зокрема скрипки та корнета, але найбільше уваги присвятив він улюбленій і вимріяній бандурі і скоро вже фіґурував на списку виконавців Інституту, як бандурист.

Брати Китастого теж завзялися опанувати гру на бандурі, і в часі літніх вакацій в околицях Кобеляк населення залюбки слухало концерти „братів Китастих - бандуристів". То був початок активного кобзарства Г. Китастого.

Далі Гр. Китастий ближче знайомиться з бандуристами Київської Капелі, починає виїздити з ними на концерти. 1933 р. початок його професійної кобзарської діяльности.

1934 року з двох найкраще технічно вироблених капель, полтавської й київської, утворено Державну Капелю, з осідком у Києві. Гр. Китастий входить до постійного складу цієї капелі як концертмайстер, а пізніше як заступник мистецького керівника (1937 рік).

Мобілізація і війна 1941 р. обірвала його м у з и ч н и й шлях. Потрапив він у полон до німців, але пощастило втекти і знову в 1942 р. дістатися до Києва. Там він застав 16 бандуристів зі складу Державної Капелі — вони й утворили Капелю ім. Т. Шевченка, керівником якої став Г. Т. Китастий.

***

Дальший життьовий і творчий шлях Гр. Китастого щільно пов'язаний з долею, невдачами і успіхами Капелі, в якій він працює як мистецький керівник і композитор.

В 1958 р. Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка блискучим метеором пролітає по Европі, немалою мірою наснажена в тім її блиску працею і композиціями Г. Китастого.

Протягом багатьох років особливо відмінною рисою його диригування є виступи капелі „без диригента", який не мозолить очі глядачеві, не затуляє цілости вигляду капелі, а ледве помітним кивком голови, буквально „оком" керує капелею. Секрет цього лежить у старанній ритмічній підготові бандуристів, при якій вони зливаються з бандурою так, як козак зливається з конем у бойовому поході.

Такий спосіб диригування слід би ввести в традицію, шкода його занедбати, бо надає він вищого стилю виконанню всякого пісенного твору, особливо ж монументального. Тоді здається, що перед вами співає сама Україна!

**

В короткому нарисі годі відбити всю плідну діяльність цього талановитого Зрячого Кобзаря. Його високий творчий потенціял розгортається

(Закінчення на стор. 3-ій)

ШЕВЧЕНКОВЕ СВЯТО У ВІДНІ

5-го травня я зайшла до малої залі „Нанзен-гавзу", де мало відбутися свято в честь нашого безсмертного Кобзаря.

На переді бачу отців духовних: о. проф. Горникевича і о. Хомина, редактора „Мети" з Канади. Свято відкрив віце-президент Союзу, мгр. Ю. Костюк який виконував ролю симпатичного конференсієра.

По вислуханні „Заповіту", награного з грамофонної платівки, проф. д-р О. Тисовський виголосив доклад про наше відношення до Шевченка, підкреслюючи на закінчення, що ми слухаємо слів Шевченка, а робимо щось інше.

Велику несподіванку справив нам о. Хомин, який привіз нам благословенство від нашого Митрополита Кир Иосифа, а одночасно розказав про величаве Свято у Вінніпегу з приводу відслонення пам'ятника Шевченкові в присутності прем'єра Канади і 100,000 українських громадян. Отець редактор говорив зі серцем та правдивою любов'ю до свого народу. Він зворушливими до глибини серця словами сказав нам, що старі канадійці - фармери сотками миль їхали на це велике свято, а побачивши відслонений пам'ятник, клякали, молились і плакали...

„Реве та стогне Дніпр широкий" — залунало на залі, аж стіни задрижали. — То наш талановитий інженер В. Панич поставив нам до диспозиції спеціяльну апаратуру з підсильниками і голосниками на те, щоб з Вінніпегу перекинути до малої залі у Відні чудовий Концерт, даний в день відслонення пам'ятника Шевченкові Українською Капелею Бандуристів з Дітройту. Пару сот співаків співало серед переплітання рецитаціями Шевченківських поем у виконанні О. Садовського і Ст. Чорного. Платівку, яка передавала той концерт, дав великий український патріот Дмитро Рахліцький, що його свого часу відзначив уряд нашої держави воєнним хрестом за його заслуги у визвольних змаганнях за державну незалежність України.

Завдяки цій платівці та знаменитій апаратурі інж. Панича ми вислухали чудовий концерт Української Капелі з Дітройту, яка, на славу цілої Канади, віддала честь нашому Генієві.

Цей незвичайно симпатичний настроєвий вечір, що його влаштовано скромними засобами з почуття дійсної любови до свого народу, закінчив п. Коник поемою „Чернець", рецитуючи її з розумінням і чуттям. На закінчення приявні відспівали „Ще не вмірла Україна".

Климентина Авдикович-Глинська.

Річниця Незалежности Карпатської України в Сан Франсіско

Наша громада 17 березня перший раз в своїй історії урочисто відсвяткувала річницю незалежности Карпатської України. При виповненій в щерть церковній залі слухачі з увагою вислухали дбайливо приготованої доповіді проф. Т. Лукача, в якій він передав історичні події Карпатської України. Хоч проф. Лукач не уродженець Срібної Землі, однак він весь молодечий вік провів там, закінчивши середню і вищу освіту. Цю вітку нашого народу доповідач не тільки дуже добре знає, але рівночасно активно працював для неї, бо палко бажав її мати в сім'ї великого українського народу. Події, представлені ним, були дуже живі, та глибоко закріпилися в серцях всіх присутніх.

Особливого чару надав імпрезі монтаж пісень укладу п-і Ольги Лукач, приготований для згаданої цілі. В склад його входили національні пісні і марші Карпатської України награні на платівках, деклямації Я Влищака і Олі Потрогош доповнили монтаж.

Інсценізацію Лесі Українки „Грішниця" завершено це небуденне свято. Підготовкою і виконанням сценічного твору зайнялася п-і О. Лукач, в якім вона сама брала участь. Грішницю представляла п-і Я. Оренчук, а монахиню панна Р. Оренчук. Зміст твору і гарне та добре виконана гра акторів вплинули глибоко на святочний настрій присутніх. Імпрезою проводив вміло Я. Блищак, секретар відділу УНС. В загальному імпреза була великим успіхом і надзвичайно скріпила присутніх.

С. Д.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1-інч через одну шпальту за культурні імпрези (академії, посмертні згадки, розшуки, подяки)	$2.00
1-інч через одну шпальту за бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. п.)	$3.00
1-інч через одну шпальту за політичні оголошення (виборчі кампанії)	$4.00
Оголошення через 8 шпальт (ціла сторінка) по за інч за кожного рода оголошення.	$3.00
Виготовлення кліше на одну шпальту	$4.75
Виготовлення кліше на дві шпальти	$6.50

Повідомляється всі організації, установи і поодинокі особи, які довгують за оголошення, що адміністрація буде змушена відкинути чергове оголошення, доки не будуть вирівняні попередні рахунки.

Боффалівська молодь ушанувала пам'ять Т. Шевченка

Цього року, за почином Ширшої Культурної Ради УККА в Боффало (голова генерал армії УНР Петро Самутин) справу вшанування пам'яті нашого національного Пророка Тараса Шевченка передано цілковито в руки місцевої молоді, організованої в Пласті та СУМ'і.

17-го березня, в просторій залі національного дому „Дніпро", пластуни та сумівці влаштували концерт-академію.

Сцена була удекорована портретом молодого Шевченка, роботи малара Маріяна Бурачка. Він удекорував усю сцену.

Пластуни й сумівці, спільно з хором СУМА, під диригентурою проф. Андрія Мороза, проспівали „Заповіт". Далі, замість звиклих доповідів та вступних слів, пластуни: Реня Волинець, Надя Дорощак, Орися Мохнач, Мирон Сайкевич та Андрій Якубовський, дуже стисло, одне одного замінюючи, хоч і всі лишались на сцені, переказали основні етапи з життя й творчости Т. Шевченка. Після їхнього виступу, досить сильний і вправний жіночий і чоловічий хор СУМА проспівав дві пісні на слова Шевченка. Маленька сумівка Зірка Чмола продеклямувала „Зоре моя вечірняя", а гурток пластунок 40-го куреня імени княгині Ольги виконав інсценізацію „Тополя" Шевченка, під керівництвом п. О. Бережницької.

Грали й участь в інсценізації брали: Аля Ткачук — тополя, Реня Волинець — ворожка, Маруся Галай, Ліда Гадзевич, Христина Дорощак, Тамара Куява, Орися Мохнач, Ліда Пашковська, Галина Царик і Зірка Яцишина — учасниці інсценізації. Головні учасниці Реня Волинець і Аля Ткачук свої ролі виконали зворушливо, на високому рівні, показавши, що вони глибоко зрозуміли зміст і суть цієї трагічної поеми Т. Шевченка. Добре грали і всі інші учасниці.

Хор СУМА виконав „Гамалію", муз. Гайворонського та „У туркені", муз. М. Лисенка, обидві речі в аранжуванні проф. В. Безкоровайного.

Перед закінченням той самий хор проспівав пісню „Поклін тобі, Тарасе" слова О. Кобця, муз. О. Залеського.

Співом українського національного гимну цю імпрезу, виконану виключно силами молоді, закінчено. Глядачі довгими оплесками щиро вітали молодих виконавців. В час короткої перерви, на заклик проф. О. Залеського, глядачі склали 105 дол. на допомогу працівникам коло видання Української Енциклопедії у Франції.

Олексій Воронин

Доповідь проф. О. В. Буйняка в Ріджайні, Канада

(Б. К.) Управа Клюбу Українських Професіоналістів і Бизнесменів у Ріджайні старається кожночасно мати окремого доповідача на місячних сходинах. Як відомо, цей Клюб має 40 членів. У біжучому році такими доповідачами були: проф. д-р В. Кисілевський з Отави, Бриґадир О. Кір, Г. Гільмор, заступник міністра виховання та інші.

На цьогомісячні сходини 3-го квітня у приміщеннях готелю „Плейнс" запрошено проф. Ореста В. Буйняка із Департаменту Слов'янських Студій при Саскачеванському університеті в Саскатуні. На сходини прибуло 26 членів, які з увагою і зацікавленням вислухали доповіді на тему розвою українознавства в канадських університетах на тлі розвитку слов'янських мов взагалі. Сходинами проводив Юрій Процюк, голова Клюбу, доповідача представив присутнім д-р Богдан Казимира. По закінченні доповіді відкрито дискусію, під час якої присутні отримували вичерпні відповіді на питання, які їх цікавили зокрема.

Як відомо, проф. О. В. Буйняк прибув до Канади в 1948 році. Він закінчив Альбертійський університет в Едмонтоні, але здобув два академ. степені: Б. А. і М. А. Опісля студіював один рік у Торонті і два роки в Колюмбійському університеті, працюючи у відомого науковця проф. Меннінґа. В 1958 р. отримав працю викладача в Саскачеванському університеті, де далі продовжує свою наукову кар'єру. Крім цього проявляє себе громадськи, очолюючи Централю Українців Католиків Саскачевану як її голова від 4 років, є заступником голови Клюбу Професіоналістів у Саскатуні. Від трьох років є секретарем і скарбником Канадійської Асоціяції Славістів та видає бюлетень цієї Асоціяції. Крім цього, він є членом Американської Асоціяції Славістів, Канадської Асоціяції Лінґвістів і Канадської Гуманістичної Асоціяції. Кілька разів виступав з доповідями на з'їздах різних наукових установ.

Ювілей Олени Кульчицької в Шикаґо

В цьому році багато наших осередків відзначило 85-ліття з дня народження Олени Кульчицької. Долучилося до них теж Шикаґо, де ювілейну імпрезу підготовила Окружна Рада Союзу Українок при активній співпраці місцевих мисткинь.

Програма складалася з 2-х частин. Перша обіймала уривки з біографії ювілятки, що їх відчитала М. Дачишин та автобіографічні спомини О. Коренець і Д. Левицької, повні глибокого сантименту до Олени Кульчицької. Передала їх гарно відома рецитаторка Л. Коломиєць.

В другій частині, численно зібрана публіка мала нагоду оглянути оригінальні образи Олени Кульчицької, олійні і дереворити, які випозичено з приватних збірок, ряд репродукцій акварель та таблиці взорів народнього мистецтва з популярної збірки мисткинь, гарно розміщені в просторих кімнатах. Сцену прикрашував портрет ювілятки вміло виконаний арт. М. Дачишин. З ювілеєм О. Кульчицької получено виставку образів шикаґовських мисткинь. Виставили свої полотна мистці, відомі із своїх виставок в краю і на еміграції, Міка Гарасовська-Дачишин, образи якої притягають своїм розмахом і барвним колоритом, та Михайлина Ольшанська-Стефанович, що гармонійно посднала своєрідну прецизну техніку із символічно - філософічною тематикою. З молодої групи виставляли: Ірина Несторович, Анна Калимон і Ксеня Теодорович. Їх образи, в більшості модерністичні, викликали велике зацікавлення і багато коментарів в публіки, що стає безрадно перед невідомим, яке криється під тою формою виcлову. Мисткині молоді і ще довга дорога перед ними. Тішимося, що не йдуть втертими, легкими дорогами і не бояться бути незрозумілими. Таке наставлення дасть їм змогу, як тільки вийдуть з періоду наслідування, передати духову атмосферу сучасної доби такими засобами, які саме цій новій, неспокійній добі і людині є питоменні. А для публіки дозволимо собі навести заввагу Б. Раселя, який каже: „Коли публіка не може зрозуміти образу або поеми, тоді приходить до заключення, що це є поганий образ або погана поема. Коли ж вона не може зрозуміти теорії релятивности, тоді стверджує (слушно), що їх освіта є недостатня". Приємний настрій цієї нестандартної імпрези шикаґовських союзянок доповнив буфет 29 Відділу.

(д. р.)

МЕЛОДІЇ І ЇХ ТВОРЧІСТЬ

(Закінчення із стор. 2-ої)

чимраз ширше. Капеля міцно стоїть на ногах, потужно репрезентуючи скарби української культури й мистецтва, а її довголітній диригент творчо працює над новими композиціями.

Щоб ознайомити ширше коло читачів, наводимо нижче список найбільш яскравих композицій Г. Китастого.

Для чоловічого хору, супровід — бандури:

„Турбаївське повстання", „Гомоніла Україна", „Нас ждуть", „Грай, кобзарю", „Про Запорізьку Січ" (поема, побудована на історичних піснях), „Марш УПА".

Для чоловічого й мішаного хору, супровід — бандури (більшість має і супровід — фортепіяно):

„Вставай, народе" (видано друком); „Марш — Україна", „Марш ОДУМівців", „Пісня про Тютюнника", „Карпатські січовики" (видано друком); „Сто років" (у пам'ять Т. Шевченка).

Для мішаного хору, супровід — бандури:

„Ой літав орел", „Задніпрянка", „Пісня про Америку", „За волю Вітчизни" (перша премія в конкурсі, видано циклостилем).

Для чоловічого хору, солістів і симфонічної оркестри:

„Дума про Кемптен".

Для бандурної оркестри:

„Сюїта", „Танок-Горлиця".

Для мішаного хору:

„Служба Божа" (видана циклостилем).

Сольоспіви, супровід — фортепіяно:

Для тенора: „Лебеді", „Любисток";

для баритона: „Віє вітер по траві", „Богданова слава", „Ти слухаєш, Дніпре";

для баса: „Ой, вербо-вербо";

для сопрано: „Вітре буйний", „Колискова".

Сольоспіви, супровід — бандура:

„Дума про Петлюру", „Дума про Сагайдачного", „Львівські фрагменти", „Нагадай, бандуро" (до цього є також і супровід фортепіяно).

Крім того, багато обробок народних пісень, в основному для Капелі Бандуристів, а також для мішаних хорів і солістів, та кілька прелюдів для фортепіяна.

(Статтю і список складено за матеріялами бюлетеню „Вісті" — видає хор „Дніпро" у Твін-Сіті, Мінн.)

Клівленд підготовляється до злету Юнацтва СУМА

Спілка Української Молоді Клівленду та околиць підготовляє великий Юнацький Злет. Злет, який був запляннований на 12-го травня, відбудеться 29-го та 30-го червня в Бронсвіку, Огайо. Участь в злеті беруть осередки Парми, Акрону, Кентону, Янґставну, Лорейну, Питсбурґу та Клівленду.

До управи Злету належать друзі І. Кунаш — голова, С. Дзюба — організаційний, С. Крісляитий — писар, М. Лаврів — фінансовий, І. Бак — господарський, д-р Клос — санітар, та Ю. Кульчицький — пресовий.

Окрім Злету управа осередку ім. Богдана Хмельницького в Клівленді, за згодою окружних осередків, успішно перевела наради над місячним сумівським табором, котрий мав початися 15-го червня в Бронсвіку, Огайо. Командантом табору був вибраний проф. Байко з Дітройту.

ЗДА наполягають на уряд Південного В'єтнаму, щоб змінив внутрішню політику

Сайгон. — Американська амбасада в Південному В'єтнамі перестерегла президента Південного В'єтнаму Нґо Дінг Дієма, що коли той не змінить радикально політики свого режиму у відношенні до буддистів, які становлять 70 відсотків всього населення тієї країни, то ЗДА офіційно відмежуться від тієї політики та публічно натаврують її. Конфлікт між державною адміністрацією в Південному В'єтнамі і буддистськими духовниками триває від 8 травня ц.р., коли-то поліція стріляла до буддистських демонстрантів в містечку Гуе, які протестували проти поліційної заборони вивішувати на доми і над крамницями буддистські прапори. Тоді згинули від поліційних куль вісім осіб та кількадесять було ранених. Почалися — всупереч адміністраційній забороні — вуличні походи й різні мирні демонстрації буддистів, до яких належало також драматичне самогубство 73-річного буддистського монаха в самому Сайгоні в білий день на очах маси народу: інший монах облив його газоліною, а він сам підпалив себе і згорів. Між представниками Нґо Дінг Дієма, який є католиком, і репрезентантами буддистів велися переговори, але уряд обмежувався до загальників та лише закликав буддистів до спокою. ЗДА, які активно помагають режимові Нґо Дінг Дієма в боротьбі проти комуністичних партизанів, вважають, що озлоблення буддистських мас проти того режиму може мати жалюгідний наслідок на мораль народу і війська і є тільки водою на млин комуністам.

Короткі вістки

● **Британський і совєтський амбасадори в Ляосі** полетіли гелікоптером до головної кватири тамошніх комуністичних військ в так званій долині Жар, щоб там переконувати ляоського комуністичного ватажка, князя Суфановонґа, щоб той перестав вести аґресивну громадянську війну і вирікся амбіції заволодіти в Ляосі, бо воно загрожує великою війною з участю заморських великодержав. Але дощ і мряка примусили пілота завернути на летовище у Вієнціяні.

● **Італійський науковець** професор Деніл Вовет доповідав на зборах Харчової Організації при ОН та проєктував, щоб продукувати синтетичні харчі на більшу скалю і за дешеву ціну для районів у світі, населення яких постійно голодує.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожерту на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 18.

Кентонські новачки і новаки, Кентон	$ 10.00	О. Сохан, Джерзі Сіті	1.00
І. Городиловська, Шикаґо	10.00	М. Хомицький, Снеонк	1.00
Д-р В. Ґалан, Філядельфія	10.00	А. Марчук, Вудсайд	1.00
Д-р М. Вацик, Бруклин	10.00	Д. Присяжнюк, Річмонд	1.00
Д. Хабин, Міннеаполіс	5.00	Е. Барилка, Філядельфія	1.00
Д-р Б. Свистун, Кліфтон	5.00	А. Вулота, Гемтремк	1.00
І. Цибульський, Сейр	4.00	В. Пулк, Акрон	1.00
П. Ґудак, Спрінґ Валей	3.00	Г. Хомяк, Шикаґо	1.00
А. Чупрун, Тейлор	2.00	Г. Процишин, Шикаґо	1.00
А. Нароґойсич, Тейлор	2.00	А. Телишнік, Вейртон	1.00
Г. Кравчук, Клівленд	2.00	І. Дусаненко, Ню Йорк	1.00
В. і А. Озеранич, Ню Йорк	2.00	І. Ущак, Нюарк	1.00
І. Озар, Олеан	2.00	М. Томчук, Рутерфорт	1.00
Ю. Барбярний, Шикаґо	2.00	В. Дмитрів, В. Айслін	1.00
Прот. В. Горохівський, Норвіч	2.00	М. Дзядик, Глестейбурі	1.00
		В. Люблянецький, Когоес	1.00
М. Шмин, Клівленд	2.00	І. Мокрівський, Ріґо Парк	1.00
В. Лесько, Ню Брітен	2.00	М. Романишин, Мейфілд	1.00
А. Бернадин, Джуліет	2.00	М. Левицький, Боффало	1.00
М. Щур, Ранкін	2.00	С. Савицький, Майнелвуд	1.00
Я. Гелета, Коледж П.	2.00	І. Федун, Ґрінсбі	1.00
В. Сімків, Філядельфія	2.00	А. Вурдиґа Асторія	1.00
П. Ікалович, Бруклин	2.00	А. Саміленко, Фенiксвіл	1.00
А. Трембов, Ортанна	2.00	Я. Блищак, С. Франіско	1.00
В. Феден, Кензас Сіті	2.00	Д. Пацеля, Балто	1.00
Л. Дешньовська, Парма	1.75	В. Юрків, Ґарфілд	1.00
В. Осадчук, Л'Андже Г.	1.50	К. Шнх, Стаффорд Спрінґ	1.00
М. Зінченко, Форт Вейн	1.00	А. Мазурок, Судбурі	1.00
П. Орлик, Свартмор	1.00	М. Безкоровайний, Елізабет	1.00
Б. Остапюк, Маямі	1.00	А. Беднарчик, Менчестер	1.00
		Д. Ляцік, Плейнсборо	1.00

✝

В невимовному горю ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що дня 15-го червня 1963 р., о год. 10-ій рано у трагічному автомобілевому випадку згинули наші

НАЙДОРОЖЧІ ДОНІ

бл. п. ХРИСТИНА та ВІРА РАДЬО

ПАНАХИДИ будуть відправлені в похороннім заведенні Талярського у ВІВТОРОК, 18-го червня о год. 7-ій ввечері.

ПОХОРОНИ відбудуться в СЕРЕДУ 19-го червня о год. 8:30 ранку з церкви св. Михаїла, в Гартфорді на український цвинтар в Гластонбері.

Горем прибиті:

ЕВГЕН і СОФІЯ РАДЬО.

УПРАВА ОСЕРЕДКУ ЮНОГО СУМА в ГАРТФОРДІ, КОННЕКТИКАТ у великому і тяжкому смутку повідомляє все членство СУМА та Українське Громадянство про ненадійну і невіджалувану трагічну смерть своїх членок, сестер

✝

бл. п. Христини і Віри РАДЬО

які згинули в автомобільній катастрофі дня 15-го червня 1963 року.

ПАНАХИДА за цих дорогих і невіджалуваних наших Подруг буде відправлена в похороннім заведенні Талярського у ВІВТОРОК, 18-го червня о год. 7-ій веч.

ПОХОРОНИ відбудуться в СЕРЕДУ 19-го червня о год. 8:30 ранку з церкви св. Михаїла в Гартфорді на український цвинтар в Гластонбері.

Вічна Їм Пам'ять!

ОСЕРЕДОК ЮСУМА в Гартфорді

УКРАЇНСЬКА ПАРАФІЯЛЬНА ШКОЛА
і
УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР
ГАРТФОРД, КОННЕКТИКАТ

Ділимося сумною вісткою, що дня 15-го червня 1963 року згинули трагічно в автомобільній катастрофі дві сестри

✝

бл. ВІРА РАДЬО

відзначаюча учениця 7-ої кляси Української Парафіяльної Школи, та

бл. ХРИСТИНА РАДЬО

взірцева хористка Українського Національного Хору, дуже здібна учениця-абсольвентка гайскулу в Гартфорді.

Обидві активні в молодечих, церковних і національних організаціях, в яких вони — як і серед усіх своїх знайомих та серед громадянства — втішалися великою любов'ю і пошаною. Їхня трагічна смерть до глибини потрясла всією Громадою.

ПАНАХИДА буде відправлена в похороннім заведенні Талярського у ВІВТОРОК, 18-го червня о год. 7-ій ввечері.

ПОХОРОНИ відбудуться в СЕРЕДУ 19-го червня о год. 8:30 ранку з церкви св. Михаїла в Гартфорді на український цвинтар в Гластонбері.

Вічна Їм Пам'ять!

**УКРАЇНСЬКА ПАРАФІЯЛЬНА ШКОЛА
УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР**
Гартфорд, Конн.

Замість квітів на могилу
бл. п. АННИ МАНДЗЕНКО,
довголітньої Голови „Союзу Українок" Відділ в Мілвокі, Дружини заслуженого бувшого Голови Українського Конґресового Комітету Америки, Відділ в Мілвокі — Відділ цей жертвує на будову пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні 25 долярів.

За УККА, Відд. в Мілвокі
Богдан ДАВИДОВИЧ, голова

З українського життя в Лос Анджелесі

Мова про Український Культурний Осередок та Народний Дім тісі єдиної центральної організації українців Південної Каліфорнії, що 10 березня ц.р. відбула свої річні загальні збори з обранням нової Управи Осередку.

Це вже втретє відбуто річні збори УКО у власному Домі, яким заслужено гордиться вся українська еміґрація Західнього Побережжя Америки, бо такого величавого надбання не має жадна інша національна спільнота в Лос Анджелесі. Та й не тільки в Лос Анджелесі.

Також втретє обрано на голову Управи УКО мґра О. Веселого, який за дві попередні каденції свого урядування виявив себе вправним, енергійним, солідним і тактовним громадським діячем. Варто підкреслити, що в спільно посвяченому священиками обох віровизнань Народному Домі всі більші імпрези протягом останніх двох літ відбувалися координованою співучастю представників всіх трьох українських церковних громад. У виконанні цього інколи таки досить делікатного завдання найбільше прислужився сам голова Управи п. Веселий.

Зі звіту Управи довідуємось, що протягом останнього року зібрано понад 14 тисяч долярів з імпрез, забав і свят, влаштованих в Народному Домі. Це дозволило без запізнень сплачувати всі місячні борги й зобов'язання та видатки Нар. Дому, зменшивши таким чином висоту загальної заборгованости - позички на 3.000 дол. Найбільша частина загальної суми прибутків надійшла від рентування залі Дому чужинцям для їхніх імпрез, забав та зборів. Звідси й таке положення української спільноти в Лос Анджелесі, що частогусто українська імпреза не може відбутися в українському домі, бо всі найближчі суботи і неділі сезонової пори вже замовлені чужинцями, які платять за рент більше, ніж будь-яка українська організація може зібрати чистого прибутку зі своєї імпрези на користь Народного Дому. Звідси й той факт, імпозантний Дім можна пізнати, що він український лише по написові ззовні перед входом та по жовто-блакитному прапорі, що стоїть в кутку залі. Бар і кухня в зразковому порядку, бо вони — найреальніший засіб здобуття фондів на покриття боргів, які все ще виносять суму в 30 тисяч долярів.

Може тому і на річних зборах Культурного Осередку не було навіть і мови про культурну працю, бо й відчиту культурно-освітньої референтури не поставлено на порядок денний. А тим часом і сама Управа, і ряд інших місцевих організацій вели мистецьку і культурно-освітню діяльність в Народному Домі.

Цікаво також відмітити, що це вперше на річних зборах не виступило ніодного члена Осередку в дискусіях по звітах Управи.

Оголосивши загальну кількість зайнятих вечорів протягом року та суму грошей з того зібрану та ще повідомивши про кількість закуплених тарілок для кухні, забуто про шукання шляхів і заходів в справі проголошення бодай в наступному році Дня Української Державности управою міста Лос Анджелесу, ні слова також про зацікавлення громадською діяльністю молоді, ані про пристосування сцени залі для розгортання мистецької праці при УКО. Це останнє може найважливіше питання, від вирішення якого залежить розвиток нашого театрального мистецтва та притягнення нашої молоді до живої участи в житті нашої організації. Тоді й українські імпрези принесуть більше гроша, ніж чужинецькі. Над цією проблемою тепер, напевне, зупиниться нова Управа в складі: О. Веселий — голова. Члени: п.п. Сіяк, Данилюк, Прокопович, Муть, Костів, Семчишин, Ґац, пані Романюк і п. Сіяк молодший.

Іван Овечко

Приваба тем і кольорів

(Про четверту серію карток „Криниці")

Таке почуття з'являється, коли розглядаєш четверту серію карток видавництва „Криниця". Це культурницьке видавництво поступило ще один крок вперед у завойованні симпатії до себе тих українців, що не загубили на чужині любови до свого рідного. „Криниця" — це джерело, напившись з якого, освіжиш свою душу та відновиш пам'ять про те дороге й прекрасне, чим була багата й славна Україна. Чарівні, барвисті краєвиди, видатні силою й заслугами наші історичні постаті, чари старовинних народніх звичаїв, клясичні типи нашої козацької нації — все те, зображене мистцями пензля, „Криниця" відрепродуковує на своїх картках. Це ті головніші теми, що складають програму видавництва, яке служить в першу чергу українській ідеї, а не своєкорисним „бизнесовим" цілям.

Тепер „Криниця" видала десять нових карток більшого формату, а на звороті кожної картки помістила або якусь народню пісню або перлину з нашої поезії.

В цій серії маємо три репродукції картин відомого мистця академіка Василя Кричевського, що десять років тому помер в Венесуелі. Це три краєвиди Києва: „Поділ-Братський манастир", „Андріївська церква увечері" і „Вигляд на Лавру і Дніпро". Милі спогади викликають ці картки про нашу „матір городів руських". А на звороті такі вірші: „Київ у травні" — М. Зерова, „Живи Україно!" — Ол. Олеся та „Рідний край" — Гр. Чупринки. Чи ж можна було придумати кращу сполуку мистецтв малярства й слова, як це зробив видавець „Криниці"?!

Далі йдуть чотири репродукції творів Михайла Мироша — мистця великого досвіду, що на протязі 40 років розмальовував церкви в цілій Америці, тож мистця заслуженого в історії української культури на чужині. „Материне щастя" з віршем на звороті — „Мати" Т. Шевченка, друга картка — „Гуцул" з січовою піснею на другім боці — „Гей там на горі Січ іде", „Майська ніч" з піснею на звороті — „Час додому час" повна чарів Івано-Купальської ночі. А „Матір Божа - покровителька Гуцульщини" з гимном на зворотнім боці картки — „Боже Великий, Єдиний" — хіба ж це не прецінне стремління дати образ Богоматері в модерному аспекті, щоб тим наблизити цією модернізацією людину до глибшого почуття святости й любови до Владичиці, своєї Покровительки рідного краю.

Надія Сомко дала „Криниці" дві великодні картки. „На Великдень", до якої видавництво надрукувало вірш „Нас ждуть" — О. Олеся. Це портрет молодиці у живих барвах і пестрих відтінках, на такому тлі, як то все веселе і яскраве буває у нас на Великдень. Друга картка — „Незабутній ранок" з віршем „Христос Воскрес!" Л. Глібова. Це ж той ранок, що пахне на Україні ранньою весною і такий пам'ятний для всіх тих, що бувало по великодніх відправах поверталися удосвіта, „на зорі".

Десята картка — Сергій Кіндзерявий - Пастухів „Віщий Олег", а на звороті пісня „Гей нум хлопці до зброї!". З свого мистецького багатства мистець дав для „Криниці" цей раз історичну постать князя, повну маєстату і сили.

Прецінні й гарні ці картки, кожна своїм окремим змістом, своєю характерністю їх автора. Велика пошана і вдячність належить видавництву за його службу українській культурі. Дуже хотілося б, щоб праця „Криниці" розвивалась та технічно удосконалювалася. А тій друкарні, що репродукує шедеври українського минулого й сучасного мистецтва треба побажати також дальших успіхів у вдалому підбиранню й копіюванню кольорів барв, щоб вони точніше відбивали барви оригіналів.

Бо ж тем для програми „Криниця" має невичерпну кількість. Бо ж треба відродити й увіковічнити пам'ять про Визвольну Боротьбу України і її військо з його полководцями. Треба не забувати й про портрети заслужених постатей не лиш культурного, але й політичного життя нашого народу. Треба наповнити альбоми карток і серіями українських багатих на красу краєвидів і т. д. Все ж бо це таке дороге й цінне та потрібне, щоб учити про нашу прекрасну Батьківщину, про її культуру і історію.

Ант. Кушинський

НЕ ЛЕҐКА СПРАВА БУТИ МЕЙОРОМ НЮ ЙОРКУ

Мейор багатомільйонового Ню Йорку має часто складніші і трудніщі проблеми, як не один голова малої держави. Але, чи не найскладнішою „проблемою" був для мейора Ваґнера танець „гула", до якого його заанґажували гостинні звеличниці тих вихилястів в місті Гонолюлю, в якому відбувається тепер крайова конференція посадників американських міст.

Річні Збори Осередку СУМА в Ню Йорку

Річні Загальні Збори Осередку СУМА ім. ген.-хор. Т. Чупринки в Ню Йорку відбулися 9 березня ц. р. в домі ОВФ. Збори відкрив Петро Шанайда — уступаючий голова, який подав порядок нарад і попросив вибрати ділову президію. Одноголосно вибрано: інж. Миколу Єсеманишина (відпоручника ГУ) — на голову, Володимира Гомзина — на заступника та Марійку Глуху — на секретаря. Голова президії попросив до почесної президії: Михайла Фурду та Євгена Гановського — членів ГУ, Леоніда Полтаву — редактора журналу „Крилаті", Михайла Черешньовського і Івана Юрченка — почесних членів Осередку, проф. Михайла Гуменюка — директора Школи Українознавства, Олександру Грицков'ян — голову Материнського гуртка, Михайла Кукурузу — голову Батьківського комітету, Павла Данилова — директора ансамблю бандуристок, Миколу Кормелюка — директора мішаного та чоловічого хорів і Володимира Костика від 2-го Відділу ООЧСУ.

Після цього В. Гомзин відчитав протокол з попередніх зборів, який прийнято без змін. Номінаційна комісія: Іван Кульчицький та Степан Заяць приступила до праці. Із звітів членів уступаючої управи за минулий рік присутні довідались про широку культурно-виховну працю, фінансові здобутки, чисельний стан членства, роїв юнацтва та мистецьких гуртків.

Після запитів, дискусії, відповідей та уділення абсолюторії К. Василиком, головою Контрольної Комісії, нову Управу вибрано в такому складі: Корнель Василик — голова, Петро Шанайда — заступник, Володимир Гомзин та Михайло Лотоцький секретарі, Петро Прийма — організаційний реф., Василь Яськів — культ.-освітній реф., Іван Ділай — фінансовий рефер., Михайло Стецький — спорт. реф., Алла Непрель — зовн. зв'язки, Катря Кручко — сусп. опіки реф., Іван Кульчицький — адміністратор Школи Українознавства, Теодозій Прокопів — господарський реф., Михайло Кобилецький — реф. кольпортажі, Степан Демчишин — бібліотекар, Осип Пайончківський — реф. преси та інформацій, Лариса Микуленко, Марійка Глуха, Іван Пліска та Степан Заяць — вільні члени Управи.

Контрольна Комісія: Володимир Костик, Павло Данилів та Григорій Сенів.

Товариський суд: Леонід Полтава, Михайло Конятин та Ярослав Коструба. Тому, що збори не могли піднайти людини, яка б перебрала дуже відповідальний під сучасну пору пост булавного Юнацтва, Євген Гановський перебрав на якийсь час цей пост. На першому ж засіданні нової Управи Осередку він представив до затвердження такий склад членів Булави: Євген Гановський, — булавний, Григорій Цебрій — заступник, Василь Лавро — організаційний, Мирон Корнага — головний виховник, Володимир Гомзин — писар, Ірина Свенц — скарбник, Неля Берко — бібліотекар, Любомир Кормелюк — спорт. Василь Данчук — кошовий, Іван Сусь та Ігор Нестерчук — вільні члени.

О. П-й.

Американське Товариство для поборювання серцевих недуг плянує кампанію проти куріння

Ню Йорк. — 120-членна Рада Директорів Американського Товариства для поборювання серцевих недуг почала на широку скалю закроєну кампанію проти куріння, головним чином проти неліткньої молоді. Рада Директорів закликає інші виховні та громадські чинники, щоб присднались до тієї акції, яку вперше починається вести серед американського народу, щоб зберегти його здоров'я. Це Товариство вже в 1960-му році видало було звіт про те, що куріння цигарок причиняється до коронарної недуги серця, що є провідною причиною смерти в цій країні. Тепер це Товариство стверджує, що від 1960-го року не було жадних доказів на те, що куріння не є шкідливе для серця. Противно, маємо нові докази на те, що куріння спричиняє недугу артерій та серця. Статистика стверджує, що тими, які вмерли на серцеві недуги, є далеко більший відсоток курців, як некурців. До Ради Директорів цього Товариства належать визначні лікарі, спеціялісти від серцевих недуг.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 21-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

JERSEY CITY, N. J. Збори Т-ва Українська Січ, Відд. 170, в год. 6-ій веч. в УНДомі при 90-96 Фліт вул. Проситься, забрати свої дивіденди. — І. Грабар, секр.

СУБОТА, 22-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

АСТОРІЯ, Л. АЙ., Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Николая, Відд. 5, о 7-ій год. веч. в церковній залі 37-09 — 31st Ave. На зборах можна відібрати свої чеки-дивіденди. — І. Сидор, секр.

ДІТРОЙТ, Миш. Б-во ім. св. о. Миколая, 175 Відд. повідомляє, що місячні збори під час літньої пори будуть відбуватися в суботи, що третя по першім. Цього місяця, відбудуться 22. червня о год. 7-ій веч. в залі УНДому при вул. Мартін. Проситься членство заплатити членські вкладки, забрати свої дивідендові чеки та евентуально віддати їх на Фонд Наглої Потреби. — Ст. П. Крупка, секр.

НЕДІЛЯ, 23-го ЧЕРВНЯ 1963 р.:

ПЛИМЕРТОН, Па. Місячні збори Б-ва св. о. Николая 369 Відд. о 5-ій год. по пол. в церковній залі. Буде роздаватися дивіденди. — І. Колтонюк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Піврічні збори Б-ва св. Иосафата, Відд. 217, о 2-ій год. по пол. в парохіяльній залі під ч. 305 Гудсон Евеню в Рочестері. — В. Колданський, секр.

ГЕММОНД, Інд. Піврічні збори Б-ва св. Івана Хрестителя, 107 Відд. о год. 2-ій по пол. у церковній залі 7035 Columbia Avenue. — Управа.

КУРТІС БАЙ, Мд. Збори Б-ва св. Петра і Павла 81 Відд. о 2-ій год. по пол. в церковній залі де звичайно. Будуть роздавані чеки - дивіденди. — А. Блауцяк, секр.

Посмертні згадки

МИХАЇЛ ШАРАН, — член Б-ва св. о. Николая, Відд. 106 УНСоюзу в Шікаґо, Ілл., помер по короткій недузі 20-го квітня 1963 р. на 81-му році життя. Нар. Покійний в селі Розділ, пов. Жидачів. Прибув до ЗДА в 1914 році а до Б-ва св. о. Николая, Відд. 106 вступив 1922 р. і був його членом 41 р. В роках 1936 до 1939 був секретарем, а від 1936 до 1939 був Надзирателем Хворих членів. Все сповняв точно свої обов'язки, був жертвенний на церкву і школу св. о. Николая, як і на народні цілі. Покійний полишив у великому смутку жінку Марію, дочку Марію зам. за Гемришак. Похорон відбувся 22-го квітня 1963 р. з похоронного заведення до Катедри св. о. Николая при участи трьох священиків, дружини і дочки, членів Б-ва св. о. Николая 106 Відд., членів Церковної організації Апостольства Молитви, Кревних і Знайомих. По Церковних відправах, відпроваджено тіло Померщого на вічний спочинок на цвинтар св. о. Николая Гіґінс Ровд і Дисплейн Рівер. Вічна Йому Пам'ять.

Г. Дацьків, секр.

МИКОЛА ГАРАСИМЧУК (ГЕРІС), — довголітній член УНСоюзу Відд. 316 та член УНДому в Рочестер, помер 30. квітня 1963 р. на 82-му році життя. Покійний нар. в селі Путятинцях, Рогатинського пов. 18. 1. 1881 р., до Америки приїхав молодим хлопцем і був одним з перших піонірів укр. громадського життя в Рочестері та членом багатьох організацій і товариств. Покійний полишив в смутку дружину Марію, 4 синів, 2 дочки, брата і 2 сестри. Похорон відбувся в суботу, 4-го травня ц. р. при численній участи Родини, Членів і Знайомих Покійного. В. Й. П.

ТАРЗАН, ч. 5049. Ящіркові люди!

Величезний динозавр пирскав, нервозно крокуючи. — Він поводиться так, якби не він полював, а на нього полювали, — шептав Тарзан.

— Так, — лементував Гарт. — І зараз на нас полюватимуть також. Чи бачиш, що надходить…

Несподівано гурт фантастичних сотворінь промчався по рівнині… Дивно одягнені люди атакували, сидячи на ящірках!